

VIATGE
AL CENTRE
DE LA
TERRA

JULES VERNE

laGalerajove

Primera edició:
gener del 2003

Primera edició en aquesta col·lecció:
març del 2012

Tercera impressió:
març del 2014

Disseny gràfic de la coberta: Mariano Rolando
Disseny gràfic del interior: clase
Fotografia de coberta: Agefotostock

Maquetació: Montserrat Estévez

Edició: Núria Figueras
Coordinació editorial: Anna Pérez i Mir
Direcció editorial: Iolanda Batallé

© Jordi Vidal, 2002, per la traducció
© La Galera, SAU Editorial, 2002
per l'edició en llengua catalana

La Galera, SAU Editorial
Josep Pla, 95 – 08019 Barcelona
www.lagalera.cat
lagalera@grec.cat

Imprès a Limpergraf SL
Mogoda, 29-31 Polig. Ind. Can Salvatella
08210 Barberà del Vallès

Dipòsit legal: B-10953-2012
Imprès a la UE
ISBN 978-84-246-4421-5

Qualsevol mena de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra resta rigorosament prohibida i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei. L'editor faculta el CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) perquè n'autoritzi la fotocòpia o l'escaneig d'algun fragment a les persones que hi estiguin interessades.

Índex

	9
Capítol I	
	15
Capítol II	
	21
Capítol III	
	29
Capítol IV	
	35
Capítol V	
	41
Capítol VI	
	51
Capítol VII	
	59
Capítol VIII	
	67
Capítol IX	
	75
Capítol X	
	81
Capítol XI	
	89
Capítol XII	
	95
Capítol XIII	
	101
Capítol XIV	
	109
Capítol XV	
	115
Capítol XVI	

	121
Capítol XVII	
	127
Capítol XVIII	
	133
Capítol XIX	
	139
Capítol XX	
	145
Capítol XXI	
	151
Capítol XXII	
	155
Capítol XXIII	
	161
Capítol XXIV	
	165
Capítol XXV	
	171
Capítol XXVI	
	175
Capítol XXVII	
	179
Capítol XXVIII	
	187
Capítol XXIX	
	191
Capítol XXX	
	201
Capítol XXXI	
	207
Capítol XXXII	
	215
Capítol XXXIII	

223
Capítol XXXIV
229
Capítol XXXV
235
Capítol XXXVI
241
Capítol XXXVII
247
Capítol XXXVIII
253
Capítol XXXIX
261
Capítol XL
267
Capítol XLI
273
Capítol XLII
281
Capítol XLIII
287
Capítol XLIV
295
Capítol XLV

El 24 de maig de 1863, un diumenge, el meu oncle, el professor Lidenbrock, va tornar precipitadament a la seva caseta situada al número 19 de la Königstrasse, un dels carrers més antics del barri vell d'Hamburg.

La bona Marthe es devia creure que s'havia endarrerit, perquè el dinar tot just començava a coure's a la cuina.

“Bé —vaig dir-me—, si el meu oncle, que és l'home més impacient del món, té gana, farà uns crits esgarrifosos.”

—El senyor Lidenbrock ja és aquí! —va exclamar la Marthe, esbalaïda, entreobrint la porta del menjador.

—Sí, Marthe; però el dinar té dret a no estar a punt, perquè encara no són les dues. Tot just acaben de tocar dos quarts a Saint-Michel.

—Aleshores, per què torna el senyor Lidenbrock?

—Segurament ens ho dirà ell mateix.

—Ja és aquí! Jo me'n vaig, senyor Axel, ja el fareu entrar en raó.

I la Marthe va tornar al seu laboratori culinari.

Em vaig quedar sol. Però, això de fer entrar en raó el més irascible dels professors era una cosa que el meu caràcter una mica indecís no em permetia. Em disposava també a tornar prudentment a la meua petita cambra de dalt quan les frontisses de la porta del carrer van grinyolar; uns grans peus van fer cruixir l'escala de fusta i l'amo de la casa, després de travessar el menjador, es va precipitar immediatament al seu despatx.

Però durant aquell ràpid pas havia llançat en un racó el bastó amb puny de trencanous, sobre la taula l'ample barret de pèls de punxa i al seu nebot aquestes sonores paraules:

—Segueix-me, Axel!

No havia tingut temps de moure'm quan el professor em cridava ja amb un viu to d'impaciència:

—I doncs? Encara no ets aquí?

Vaig entrar apressadament al despatx del meu temible mestre.

Admeto de bona gana que l'Otto Lidenbrock no era pas un home dolent; però, fora que es produeixin canvis improbables, morirà a la pell d'un excèntric terrible.

Era catedràtic al Johannæum, i hi feia un curs de mineralogia durant el qual s'enrabiava normalment un parell de vegades. No li preocupava tenir alumnes assidus a les seves classes, ni el grau d'atenció que li dedicaven, ni l'èxit que podien assolir més endavant; aquests detalls no l'amoïnaven gaire. Professava "subjectivament", segons una expressió de la filosofia alemanya, per a ell mateix i no pas per als altres. Era un savi egoista, un pou de ciència amb una politja que grinyolava quan se'n volia treure alguna cosa: en una paraula, un avar.

Hi ha uns quants professors d'aquesta mena a Alemanya.

Malauradament, el meu oncle no gaudia d'una gran facilitat de pronunciació, fora d'en la intimitat, almenys quan

parlava en públic, la qual cosa és un defecte lamentable en un orador. En efecte, durant les seves demostracions al Johannæum el professor s'aturava sovint; llavors lluitava contra una paraula recalçant que no volia sortir dels seus llavis, un d'aquells mots que es resisteixen, s'inflen i a l'últim surten en la forma poc científica d'un renec. Això el feia enrabiarse de valent.

Doncs bé, en mineralogia hi ha moltes denominacions mig gregues, mig llatines, difícils de pronunciar, termes rebecs que escorxarien els llavis d'un poeta. No vull dir cap mal d'aquesta ciència. Déu me'n guard. Però quan un es troba en presència de cristallitzacions romboèdriques, resines retinasfàltiques, gelinites, fangassites, molibdats de plom, tungstats de manganès i titanats de zirconi, fins i tot la llengua més hàbil té dret a embarbussar-se.

Així doncs, a la ciutat, coneixien aquesta excusable incapacitat del meu oncle i se n'aprofitaven, l'esperaven als passatges perillosos, ell s'enfurismava i els altres se'n reien, la qual cosa no és de bon gust, ni tan sols entre els alemanys. I si bé hi havia sempre una gran afluència als cursos d'en Lidenbrock, quants dels qui els seguien assíduament hi anaven sobretot per alegrar-se de les esplèndides enrabiades del professor!

Sigui com sigui, i no em cansaré de dir-ho, el meu oncle era un savi de veritat. Encara que de vegades trencava les mostres en provar-les massa de pressa, unia el geni del geòleg amb l'ull del mineralogista. Equipat amb el seu martell, la punta d'acer, l'agulla imantada, el bufador i el flascó d'àcid nítric, era un home molt fort. Segons la fractura, la duresa, la fusibilitat, el so, l'olor i el gust d'un mineral qualsevol, el classificava sense vacil·lar entre les sis-centes espècies que la ciència comptabilitza avui dia.

Per això, el nom d'en Lidenbrock ressonava amb tots els honors als instituts i les associacions nacionals. Els senyors

Humphry Davy, Humboldt, els capitans Franklin i Sabine no deixaven de visitar-lo sempre que passaven per Hamburg. Als senyors Becquerel, Ebelmen, Brewster, Dumas, Milne-Edwards, Sainte-Claire-Deville els agradava consultar-lo sobre les qüestions més apassionants de la química. Aquesta ciència li devia un bon nombre de grans descobriments i, el 1853, havia aparegut a Leipzig un *Tractat de cristal·lografia transcendent*, del professor Otto Lidenbrock, un gran infòlio amb gravats que tanmateix no va cobrir les despeses.

Afegiu a tot plegat que el meu oncle era conservador del museu mineralògic del senyor Struve, ambaixador de Rússia, una valuosa col·lecció d'anomenada europea.

Vet aquí, doncs, el personatge que m'interpel·lava amb tanta impaciència. Imagineu-vos un home alt, magre, amb una salut de ferro i d'un ros juvenil que li treia deu anys ben bons dels cinquanta que tenia. Els seus ulls grans giraven sense parar darrere d'unes ulleres considerables; el nas, llarg i prim, semblava una fulla esmolada; els malintencionats pretenien fins i tot que estava imantat i que atreia les llimadures de ferro. Pura calúmia: només atreia el tabac, però en gran abundància, per no dir cap mentida.

Quan hauré afegit que el meu oncle feia unes gambades de mitja cana, i dit que en caminar tenia els punys sòlidament tancats, senyal d'un temperament impetuós, el coneixereu prou per no mostrar-vos àvids de la seva companyia.

Vivia a la seva caseta de la Königstrasse, un habitatge mig de fusta mig de maó, amb crestallera dentada, el qual donava a un d'aquells canals sinuosos que es creuen al centre del barri més antic d'Hamburg, que sortosament l'incendi del 1842 va respectar.

La vella casa es bombava una mica, és veritat, i ensenyava la panxa als vianants; portava la teulada inclinada sobre l'orella, com la gorra d'un estudiant de la Tugendbund; el plom de les seves línies deixava a desitjar; però, en suma,

s'aguantava bé, gràcies a un vell om vigorós, encastat a la façana, que a la primavera treia uns brots florits que entraven pels vidres de les finestres.

El meu oncle no deixava de ser ric, tractant-se d'un cate-dràtic alemany. La casa li pertanyia en tota propietat, conti-nent i contingut. El contingut era la seva fillola Graüben, una jove virlandesa¹ de disset anys, la criada Marthe i jo. En la meva doble qualitat de nebot i orfe, li faig d'ajudant i prepa-rador en els seus experiments.

Confessaré que em vaig interessar amb fruïció per les cièn-cies geològiques; tenia sang de mineralogista a les venes, i no m'avorria mai en companyia de les meves precioses pedres.

Comptat i debatut, es podia viure feliç en aquella caseta de la Königstrasse, tot i la impaciència del seu propietari, perquè, malgrat que ho feia d'una manera una mica brutal, aquell home m'estimava molt. Però no sabia esperar, i tenia més pressa del que és natural.

Quan, a l'abril, havia plantat als testos de pisa del saló peus de reseda o de meravella, cada matí, regularment, ana-va a estirar-los per les fulles per tal d'accelerar-ne el creixe-ment.

Amb un excèntric semblant, l'única cosa que es podia fer era oberir. Així doncs, em vaig precipitar al seu despatx.

1. Probablement procedent de Virland, ciutat i província de l'Estònia actual.
(Nota de l'editor.)

II

Aquell despatx era un veritable museu. Totes les mostres del regne mineral hi estaven etiquetades en l'ordre més perfecte, seguint les tres grans divisions dels minerals inflamables, metàl·lics i litoides.

Com els coneixia, aquells bibelots de la ciència mineralògica! Quantes vegades, en comptes de passar l'estona amb els nois de la meva edat, m'havia entretingut a treure la pols d'aquells grafit, aquelles antracites, hules, lignits i torbes! I els betums, les resines, les sals orgàniques que convenia preservar de l'àtom més petit de pols! I aquells metalls, des del ferro fins a l'or, el valor relatiu dels quals desapareixia davant la igualtat absoluta dels espècimens científics! I totes aquelles pedres que haurien bastat per reconstruir la casa de la Königstrasse, fins i tot amb una bonica habitació de més que m'hauria anat molt bé!

Però, quan vaig entrar al despatx, no pensava gaire en aquelles meravelles. Només el meu oncle ocupava les meves

cavil·lacions. Estava arrepatat a la seva àmplia butaca, revestida amb vellut d'Utrecht, i tenia a les mans un llibre que contemplava amb la més profunda admiració.

—Quin llibre! Quin llibre! —va exclamar.

Aquesta expressió em va recordar que el professor Lidembrock era també bibliòman en les seves estones perdudes; però per a ell un llibre vell només tenia valor si era intrombable o, almenys, il·legible.

—I doncs? —em va dir—. Que no ho veus? És un tresor inestimable que he trobat aquest matí tafanejant a la botiga del jueu Hevelius.

—Magnífic! —vaig respondre, amb fals entusiasme.

En efecte, per què tant d'enrenou per un vell volum *in-quarto* el llom i les tapes del qual semblaven fets de cuir grogler, un llibre esgrogueït del qual penjava un punt descolorat?

Tot i això, les interjeccions admiratives del professor no cessaven.

—Mira —deia, preguntant-se i contestant-se a si mateix—, el trobes bonic? Sí, és admirable! I quin relligat! S'obre fàcilment? Sí, perquè queda obert a qualsevol pàgina! Però es tanca bé? Sí, perquè la coberta i els fulls formen un tot ben unit, sense separar-se ni entreobrir-se en cap indret! I el llom no presenta ni una sola clivella, després de set-cents anys d'existència! Ah! Vet aquí un relligat del qual Bozerian, Clos o Purgold haurien estat orgullosos!

Mentre deia això, el meu oncle obria i tancava successivament el vell llibre. No em vaig poder estar d'interrogar-lo sobre el seu contingut, per bé que no m'interessava de cap manera.

—I quin és el títol d'aquest meravellós volum? —vaig preguntar, amb un afany massa entusiàstic per no ser fingit.

—Aquesta obra —va contestar el meu oncle, animant-se— és el *Heims-Kringla* de Snorre Turleson, el cèlebre au-

tor islandès del segle XII! És la crònica dels prínceps noruecs que van regnar a Islàndia!

—Caram! —vaig exclamar tan bé com vaig poder—. I, sens dubte, es tracta d'una traducció en llengua alemanya.

—I ara! —va replicar el professor vivament—. Una traducció! I què en faria jo, de la teva traducció? Qui es refia de la teva traducció? Això és l'obra original en llengua islandesa, un idioma magnífic, ric i senzill alhora, que permet les combinacions gramaticals més diverses i nombroses modificacions de paraules!

—Com l'alemany —vaig insinuar jo, força content.

—Sí —va respondre el meu oncle, arronsant les espatlles—, sense tenir en compte que la llengua islandesa admet els tres gèneres com el grec i declina els noms propis com el llatí!

—Ah! —vaig fer jo, una mica pertorbat en la meva indiferència—. I els caràcters d'aquest llibre, són bonics?

—Caràcters! Qui parla de caràcters, malaurat Axel? Creus que es tracta de caràcters? Et penses que això és un imprès? Ignorant, això és un manuscrit, i un manuscrit rúnic...!

—Rúnic?

—Sí! Em demanaràs ara que t'expliqui aquesta paraula?

—Me'n guardaré prou! —vaig replicar, en el to d'un home ferit en el seu amor propi.

Però el meu oncle va continuar com si res i em va instruir, sense que jo li ho demanés, sobre coses que no m'interessava gaire saber.

—Les runes —va dir— eren uns caràcters d'escriptura que es feien servir antigament a Islàndia i que, segons la tradició, van ser inventats pel mateix Odin! Però observa, admira, impiu, aquests signes que van sortir de la imaginació d'un déu!

Jo, a falta de rèplica, em disposava a prostrar-me, una mena de resposta que hauria de complaure tant els déus com els reis, ja que té l'avantatge de no avergonyir-los mai, quan un incident va desviar el curs de la conversa.

Va ser l'aparició d'un pergami llardós que es va escórrer del llibre i va caure a terra.

El meu oncle es va abalançar sobre aquell paperot amb una avidesa fàcil d'entendre. Un vell document, tancat durant un temps immemorial en un llibre antic, no podia deixar de tenir un gran valor als seus ulls.

—Què és això? —va exclamar.

I, al mateix temps, va desplegar curiosament sobre la taula un tros de pergami de cinc polzades de llargada i cinc d'amplada, i a la superfície del qual s'estenien, en línies transversals, uns caràcters jeroglífics.

Aquí en teniu el facsímil exacte. Vull donar a conèixer aquests signes estranys, perquè van portar el professor Lindenbrock i el seu nebot a emprendre l'expedició més extraordinària del segle XIX:

Ж.АКМН	ТЧАТНТ	НТТТІБ
НДТННФ	НКТТТФ	КІТБДГТ
ГТННТТ	ТТТТТТ	ТТТТТТ
ТТТТТТ	ТТТТТТ	ТТТТТТ
ТТТТТТ	ТТТТТТ	ТТТТТТ
ТТТТТТ	ТТТТТТ	ТТТТТТ
ТТТТТТ	ТТТТТТ	ТТТТТТ

El professor va examinar durant uns instants aquesta sèrie de caràcters. Després, aixecant-se les ulleres, va dir:

—Això és rúnic; aquests tipus són absolutament idèntics als del manuscrit de Snorre Turleson! Però... què deu significar?

Com que el rúnic em semblava una invenció de savis per mistificar la pobra gent, no em va disgustar que el meu oncle no entengués res de res. Si més no, això em va semblar en veure el moviment dels seus dits, que començaven a agitar-se terriblement.

—I tanmateix, és islandès antic! —va murmurar entre dents.

I el professor Lidenbrock devia entendre-hi, ja que se'l considerava un veritable poliglota. No és que parlés correntment les dues mil llengües i els quatre mil idiomes utilitzats a la superfície del globus, però sí que en coneixia una bona part.

Així doncs, davant d'aquella dificultat, es deixaria portar per tota la impetuositat del seu caràcter, i jo preveia una escena violenta, quan el petit rellotge de paret de la xemeneia va tocar les dues.

Immediatament, la criada Marthe va obrir la porta del despatx tot dient:

—La sopa està servida.

—Al diable, la sopa! —va exclamar el meu oncle—. I qui l'ha feta, i qui se la menjarà!

La Marthe va fugir corrents. Jo vaig sortir volant darrere seu i, sense saber com, em vaig trobar assegut al meu lloc habitual al menjador.

Vaig esperar uns instants. El professor no va venir. Era la primera vegada, que jo sabés, que faltava a la solemnitat del dinar. I quin dinar! Sopa de julivert, truita de pernil amb agrella i nou moscada, llom de vedella amb compota de pruna i, de postres, gambes amb sucre, tot regat amb un bon vi del Mosel·la.

Vet aquí el que un paper vell costaria al meu oncle. Jo, com a bon nebot, em vaig creure obligat a menjar per ell i per mi. La qual cosa vaig fer a consciència.

—No he vist mai res semblant! —deia la criada Marthe—. El senyor Lidenbrock no és a taula!

—Costa de creure.

—Això presagia algun esdeveniment greu! —va continuar la vella criada, brandant el cap.

Segons el meu parer, allò no presagiava sinó una escena paorosa quan el meu oncle descobrís que m'havia cruspit el seu dinar.

Em menjava l'última gamba quan una veu sonora em va arrencar dels plaers de les postres. D'un sol bot, vaig anar del menjador al despatx.

III

Evidentment, això és rúnic

—deia el professor, arrufant les celles—. Però hi ha un secret, i el descobriré, si no...

Un gest violent va rematar el seu pensament.

—Seu allà —va afegir, assenyalant-me la taula amb el puny—, i escriu.

En un instant vaig estar preparat.

—Ara et dictaré cada lletra del nostre alfabet que correspon a un d'aquests caràcters islandesos. Veurem què passa. Però, per sant Miquel, procura no equivocar-te!

Va començar el dictat. Jo m'hi aplicava tan bé com podia. Cada lletra va ser anomenada una darrere l'altra, fins a formar aquesta incomprendible successió de paraules:

<i>m.rnlls</i>	<i>esreuel</i>	<i>seecJede</i>
<i>sgtssmf</i>	<i>unteief</i>	<i>niedrke</i>
<i>kt,samn</i>	<i>atrateS</i>	<i>Saodrrn</i>

<i>emtnael</i>	<i>nuaect</i>	<i>rrilSa</i>
<i>Atvaar</i>	<i>.nscrc</i>	<i>ieaabs</i>
<i>ccdrmi</i>	<i>eeutul</i>	<i>frantu</i>
<i>dt,iac</i>	<i>oseibo</i>	<i>KediiY</i>

Un cop enllestida aquesta feina, el meu oncle va agafar ràpidament el full que acabava d'escriure jo i el va examinar una bona estona amb atenció.

—Què vol dir, això? —repetia maquinalment.

Paraula d'honor que jo no hauria pogut ajudar-lo. De fet, no m'ho va demanar, i va continuar parlant tot sol:

—Això és el que anomenem un criptograma —deia—, en el qual el sentit està ocult darrere d'unes lletres barrejades intencionadament i que, ordenades convenientment, formarien una frase intel·ligible. Quan penso que aquí pot raure l'explicació o la indicació d'un gran descobriment...!

Jo, per la meua banda, creia que allà no hi havia res en absolut, però em vaig reservar prudentment la meua opinió.

Llavors el professor va agafar el llibre i el pergamí i els va comparar.

—Aquestes dues escriptures no són pas de la mateixa mà —va dir—; el criptograma és posterior al llibre, i en veig primer de tot una prova irrefutable. En efecte, la primera lletra és una doble M, que es buscava en va en el llibre de Turleson, ja que no es va incorporar a l'alfabet islandès fins al segle XIV. Així doncs, hi ha almenys dos-cents anys de diferència entre el manuscrit i el document.

Admeto que això em va semblar força lògic.

—Per tant, m'inclino a creure —va continuar el meu oncle— que un dels posseïdors d'aquest llibre devia traçar aquests caràcters misteriosos. Però, qui dintre podia ser? No devia pas escriure el seu nom en algun indret del manuscrit?

El meu oncle es va aixecar les ulleres, va agafar una lupa molt potent i va revisar curosament les primeres pàgines del

llengua d'aquesta xifra². Això no hauria de ser gaire difícil.

En sentir aquestes paraules, vaig alçar el cap enèrgicament. El meu oncle va reprendre el seu soliloqui:

—Res de més senzill. En aquest document hi ha cent trenta-dues lletres que donen setanta-nou consonants i cinquanta-tres vocals. Doncs bé, les paraules de les llengües meridionals es formen seguint aproximadament aquesta proporció, mentre que els idiomes del nord són infinitament més rics en consonants. Es tracta, per tant, d'una llengua del sud.

Aquestes conclusions eren força encertades.

—Però, quina és aquesta llengua?

És aquí on necessitava el meu savi, en el qual vaig descobrir també un profund analista.

—El dit Saknussem —va continuar— era un home instruït; així doncs, quan no escrivia en la seva llengua materna, devia triar preferentment la llengua comuna entre les ments cultes del segle XVI, és a dir, el llatí. Si m'equivoco, podria provar amb l'espanyol, el francès, l'italià, el grec, l'hebreu. Però els savis del segle XVI escrivien generalment en llatí. Tinc, per tant, el dret a dir *a priori*: això és llatí.

Vaig fer un bot al seient. Els meus records de llatí es rebel·laven contra la pretensió que aquella successió de paraules barroques pogués correspondre a la dolça llengua de Virgili.

—Sí, és llatí —va repetir el meu oncle—, però un llatí barrejat.

“En bona hora!”, vaig pensar. “Si el desemballes, te'n felicitaré, oncle.”

—Examinem-ho bé —va dir, tornant a agafar el full que jo havia escrit—. Vet aquí una sèrie de cent trenta-dues lletres que es presenten en un aparent desordre. Hi ha paraules que contenen només consonants, com la primera, “m.rnlls”,

2. Xifra: signe d'una escriptura secreta o d'un llenguatge secret. (*N. de l'e.*)

i d'altres en què, en canvi, abunden les vocals, per exemple la cinquena, “unteief”, o la penúltima, “oseibo”. És evident que aquesta disposició no és cap combinació: s’ha donat *matemàticament* per la raó desconeguda que va ordenar la successió de les lletres. Em sembla cert que la frase primitiva va ser escrita de manera regular i després regirada seguint una llei que cal esbrinar. Aquell qui posseís la clau d’aquesta “xifra” la llegiria sense dificultat. Però, quina és aquesta clau? La tens tu, Axel?

No vaig contestar la pregunta, per raons evidents. El meu esguard s’havia fixat en un deliciós retrat penjat a la paret, el retrat de la Graüben. La pupil·la del meu oncle es trobava llavors a Altona, a casa d’una parenta, i la seva absència em feia posar molt trist perquè, ara ja ho puc confessar, la bella virlandesa i el nebot del professor s’estimaven amb tota la paciència i tota la tranquil·litat alemanyes. Ens havíem promès sense saber-ho el meu oncle, massa geòleg per comprendre uns sentiments com aquells. La Graüben era una jove encantadora, rossa, amb els ulls blaus, un caràcter una mica greu i un esperit una mica seriós; però m’estimava molt. Jo, per la meva banda, l’adorava, si és que aquest verb existeix en la llengua tudesca! Així doncs, la imatge de la meva virlandesa em va traslladar, en un instant, des del món de les realitats fins al de les quimeres, el món dels records.

Vaig tornar a veure la fidel companya de les meves tasques i els meus plaers. Ella m’ajudava a classificar cada dia les precioses pedres del meu oncle; les etiquetava amb mi. La senyoreta Graüben era una mineralogista excel·lent! Hauria passat la mà per la cara a més d’un savi. Li agradava aprofundir les qüestions àrdues de la ciència. Quantes hores agradables havíem passat estudiant junts! I com envejava jo, sovint, la sort d’aquelles pedres insensibles que ella manejava amb les seves mans encisadores!

Després, quan arribava el moment de l’esbarjo, sortíem

tots dos, enfilàvem les frondoses avingudes de l'Alster i anàvem fins al vell molí enquitranat que fa tan bon efecte a l'extrem del llac; pel camí, conversàvem agafats de la mà. Jo li explicava coses que la feien riure d'allò més. Arribàvem així fins a la riba de l'Elba i, després de saludar els cignes que naden entre els grans nenúfars blancs, tornàvem al moll amb la barca de vapor.

Doncs bé, em trobava en aquest punt del meu somni quan l'oncle, d'un cop de puny sobre la taula, em va fer tornar violentament a la realitat.

—A veure —va dir—, la primera idea que deu venir al cap per barrejar les lletres d'una frase és, em sembla, escriure les paraules verticalment en comptes de traçar-les horitzontalment.

“Renoï!”, vaig pensar.

—Hem de veure què en resulta, d'això. Axel, escriu una frase qualsevol en aquest tros de paper; però, en comptes de disposar les lletres l'una rere l'altra, col·loca-les successivament en columnes verticals, de manera que quedin agrupades de cinc en cinc o de sis en sis.

Vaig entendre de què es tractava i vaig escriure immediatament de dalt a baix:

T' o a a e
e m d G n
s o o r !
t l r a
i t a ü
m , d b

—Bé —va dir el professor, sense llegir-ho—. Ara disposa les paraules en una línia horitzontal.

Vaig obeir, i vaig obtenir la frase següent:

T'oaee emdGn soor! ttra itaiü m,db

—Perfecte! —va fer el meu oncle, arrencant-me el paper de les mans—. Això ja té la fisonomia del vell document: les vocals estan agrupades, igual que les consonants, en el mateix desordre; fins i tot hi ha majúscules enmig de les paraules, i també comes, com al pergami de Saknussem!

No em vaig poder estar de trobar aquests comentaris força enginyosos.

—Doncs bé —va continuar el meu oncle, adreçant-se directament a mi—, per llegir la frase que acabes d'escriure, i que no conec, em bastarà d'agafar la primera lletra de cada mot, després la segona, la tercera, i així successivament.

I el meu oncle, amb gran sorpresa per part seva, i sobretot meva, va llegir:

T'estimo molt, adorada Graüben!

—Què? —va fer el professor.

Sense adonar-me'n, com un enamorat maldestre, havia traçat aquella frase comprometedora!

—Ah! Estimes la Graüben? —va afegir el meu oncle, en un veritable to de tutor.

—Sí... No... —vaig quequejar.

—Ah, estimes la Graüben! —va fer ell, maquinalment—. Doncs bé, apliquem el meu procediment al document en qüestió!

L'oncle, novament submergit en la seva absorbent contemplació, es va oblidar de les meves imprudents paraules. Dic imprudents perquè la ment del savi no podia comprendre les coses del cor. Però, sortosament, va poder més el gran assumpte del document.

En el moment de fer l'experiment capital, els ulls del professor Lidenbrock van guspirejar a través de les ulleres. Els

dits li tremolaven quan va tornar a agafar el vell pergamí. Estava emocionat de debò. Finalment va tossir amb força i, amb veu greu, pronunciant successivament la primera lletra i després la segona de cada paraula, em va dictar la sèrie següent:

*messunkaSenrA.icefdoK.segnittamurtn
ecertserrette,rotaivsadua,ednecsedsadne
lacartniüilu]siratracSarbmutablemek
meretarcsilucoYsleffenSnl*

Confesso que, quan vaig acabar, estava emocionat. Aquelles lletres, pronunciades d'una en una, no tenien cap sentit per a mi. Així doncs, esperava que el professor deixés sortir pomposament dels seus llavis alguna frase d'una magnífica llatinitat.

Però, inesperadament, un violent cop de puny va fer tronollar la taula. La tinta va esquitxar i la ploma em va caure de les mans.

—No és això! —va exclamar el meu oncle—. Això no té sentit comú!

Llavors, travessant el despatx com una bala i baixant l'escala com una allau, es va precipitar a la Königstrasse i va fugir corrents.